

FOT.: THINKSTOCK

CZEKAJĄ NAS WAŻNE ZMIANY W PRAWIE SPADKOWYM

Od dłuższego czasu prawo spadkowe opierało się nowelizacjom, które są dość częste w innych dziedzinach prawa. W tym roku sytuacja ta radykalnie się zmieni, bowiem czekają nas dwie istotne modyfikacje, tak w zakresie przepisów krajowych jak europejskich.

6 lutego Sejm uchwalił istotną zmianę przepisów prawa spadkowego obejmującą zasady dziedziczenia oraz postępowania spadkowego. Wprawdzie nie wiadomo jeszcze, kiedy ustawa zostanie przyjęta przez Senat, podpisana przez Prezydenta

RP i kiedy dokładnie wejdzie w życie, ale zmiany już wywołują sporo emocji.

Domyślny sposób dziedziczenia

Pierwszą i podstawową kwestią jest zmiana domyślnego sposobu dziedziczenia długów. Obecnie niepodjęcie przez spadkobiercę określonych działań, tj. brak złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku z ograniczeniem odpowiedzialności (z tzw. dobrodziejstwem inwentarza) oznacza, że spadkobierca odpowiada za długi spadkowe całym swoim majątkiem bez ograniczenia. W tej sytuacji spadek, w skład którego wchodzi kredyt o wysokości przewyższającej wartość spadku (np. przypadek niezabezpieczonego kredytu frankowego) obciąża majątek spadkobiercy i to spadkobierca kosztem swego własnego majątku musi w całości kredyt ten spłacić, niezależnie od wartości aktywów spadkowych.

Wprowadzana zmiana ma polegać na tym, że „domyślnie” bez dokonywania ja-

kiejkolwiek czynności, spadek będzie przyjmowany z dobrodziejstwem inwentarza, a więc z ograniczeniem odpowiedzialności do wartości aktywów spadkowych. Co ważne, spadkobierca będzie odpowiadał wciąż całym swoim majątkiem (nie tylko spadkiem), ale jedynie do z góry określonej wartości aktywów spadkowych. Problem jednak w tym, że aby ograniczenie odpowiedzialności miało sens, konieczne jest wyznaczenie granicy tej odpowiedzialności (wartości czynnej spadku) poprzez sporządzony przez spadkobiercę wedle wzoru wykaz inwentarza lub urzędowo przez komornika spis inwentarza.

Jedynym możliwym obecnie do przewidzenia skutkiem istotnego skomplikowania postępowań spadkowych będzie wzrost kosztów tych postępowań i ryzyk związanych z błędnym ich przeprowadzeniem. Powszechnie zwraca się też uwagę na nadchodzący wzrost ryzyk po stronie wierzycieli, co zapewne będzie się wiązało z uwzględnieniem tych ryzyk w kosztach kredytowania.

Europejskie reguły

Z uchwaloną już zmianą polskich przepisów spadkowych zbiega się wejście w życie 17 sierpnia 2015 r. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego.

Rozporządzenie to – stosowane w Polsce bezpośrednio – reguluje trzy istotne kwestie:

- ▶ właściwości sądów i wzajemnego uznawania orzeczeń spadkowych w ramach Unii,
- ▶ prawa właściwego dla spadku w przypadku, gdy majątek spadkowy jest rozproszony w różnych państwach Unii,
- ▶ tzw. Europejskiego Poświadczenia Spadkowego, czyli ujednoliconego dokumentu spadkowego, które ma ułatwić realizację praw spadkowych na terenie Unii.

Nowe przepisy wprowadzają ogólną zasadę (od której przewidziano nieliczne wyjątki) właściwości sądów i prawa tego państwa Unii, w którym zmarły miał ostatnie stałe miejsce pobytu, niezależnie od tego, w jakich państwach znajduje się jego majątek.

Rozporządzenie unijne – w przeciwieństwie do zmian krajowych – powinno ułatwić realizację praw spadkowych w częstych przypadkach rozproszenia majątku spadkowego między państwami UE. Ułatwienia będą dotyczyć zarówno realizacji praw spadkobierców jak też wierzycieli spadkowych, którzy o wiele łatwiej będą mogli ustalić tożsamość zagranicznych spadkobierców swoich dłużników.

Paweł Paradowski

Paweł Paradowski ■■■ IDZP
Adwokat | Partner w Praktyce Postępowania
Spornych kancelarii Domański Zakrzewski Palinka